

Projekt „Zlepšení kvality dispenzární péče o nedonošené děti v Krajské zdravotní, a.s.“ financovaný z Norských fondů

Krajská zdravotní, a.s.
Masarykova nemocnice v Ústí nad Labem, o.z.
Novorozenecké oddělení

11.10.2016

Náhradní rodinná péče z pohledu sociálního pracovníka OSPOD - NRP

Magistrát města Ústí nad Labem

OSV - OSPOD

Mgr. Petra Tůmová

Eva Dvořáková, DiS.



Právní předpisy pro výkon OSPOD - NRP:

- Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí,
- zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník,
- zákon č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů,
- zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních,
- zákon č. 218/2003 Sb., o soudnictví ve věcech mládeže,
- zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník,
- zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád,
- zákon č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování (zákon o zdravotních službách),
- zákon č. 500/2004 Sb., správní řád,
- zákon č. 301/2000 Sb., o matrikách, jménu, příjmení, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 500/2004 Sb., o správním řízení, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel a rodných číslech, ve znění pozdějších předpisů.



Mezinárodní smlouvy, předpisy ES a doporučení

- Sdělení č. 104/1991 Sb., o Úmluvě o právech dítěte
- Sdělení č. 45/2003 Sb.m.s., o přijetí Opčního protokolu k Úmluvě o právech dítěte o zapojování dětí do ozbrojených konfliktů
- Sdělení č. 209/1993 Sb., o sjednání Smlouvy mezi Českou republikou a Slovenskou republikou o právní pomoci poskytované justičními orgány a o úpravě některých právních vztahů v občanských a trestních věcech
- Sdělení č. 34/1998 Sb., o Úmluvě o občanskoprávních aspektech mezinárodních únosů dětí
- Sdělení č. 43/2000 Sb., o Úmluvě o ochraně dětí a spolupráci při mezinárodním osvojení
- Sdělení č.132/2000 Sb.m.s., o Evropské úmluvě o osvojení
- Sdělení č. 66/2000 Sb.m.s., o Evropské úmluvě o uznávání a výkonu rozhodnutí o výchově dětí a obnovení výchovy dětí
- Sdělení č. 47/2001 Sb.m.s., o přijetí Evropské úmluvy o právním postavení dětí narozených mimo manželství.
- Sdělení č. 54/2001 Sb.m.s., o přijetí Evropské úmluvy o výkonu práv dětí
- Sdělení č. 141/2001 Sb.m.s., o přijetí Úmluvy o pravomoci orgánů, použitelném právu, uznávání, výkonu a spolupráci ve věcech rodičovské zodpovědnosti a opatření k ochraně dětí
- Sdělení č. 90/2002 Sb.m.s., o přijetí Úmluvy o zákazu a okamžitých opatřeních k odstranění nejhorších forem dětské práce (Úmluva č.182)
- Sdělení č. 91/2005 Sb.m.s., o sjednání Úmluvy o styku s dětmi
- Vyhláška č. 33/1959 Sb., o Úmluvě o vymáhání výživného v cizině
- Vyhláška č. 132/1976 Sb., o Úmluvě o uznávání a výkonu rozhodnutí o vyživovací povinnosti
- Sdělení č. 209/1992 Sb., o Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod
- Nařízení Rady (ES) č. 2201/2003 ze dne 27. 11. 2003 o příslušnosti a uznávání a výkonu rozhodnutí ve věcech manželských a ve věcech rodičovské zodpovědnosti a o zrušení nařízení (ES) č. 1347/2000
- Rezoluce Rady Evropské unie z 26.6.1997 o nedoprovázených nezletilcích, kteří jsou příslušníky třetích zemí (97/ C 221/03)
- Doporučení RE 4(1984) o rodičovské zodpovědnosti
- Doporučení RE 6(1987) o pěstounských rodinách
- Doporučení RE 2(1993) o medikosociálních aspektech zneužívaných dětí
- Doporučení RE 1286 (1996) o Evropské strategii pro děti



Náhradní výchova *je uskutečňována formou:*

- ***náhradní rodinné péče*** (tzv. péče jiné osoby, osvojení neboli adopce, pěstounská péče, pěstounská péče na přechodnou dobu, poručnictví)
- ***ústavní péče*** (zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc, kojenecké ústavy, dětské domovy pro děti do tří let věku, dětská centra, diagnostické ústavy, dětské domovy, dětské domovy se školou, výchovné ústavy, domovy pro osoby se zdravotním postižením)



Náhradní rodinná péče (dále jen NRP) – péče o dítě, které je vychováváno jinými osobami než biologickými rodiči v prostředí, které se nejvíce podobá životu v přirozené rodině.



Důvody pro umístění dítěte do náhradní rodinné péče:

- Neschopnost rodičů se o dítě postarat (zneužívání návykových látek, psychiatrická onemocnění).
- Náhlé úmrtí rodičů (nehoda či nemoc).
- Úmrtí jednoho rodiče a neschopnost druhého rodiče se o dítě postarat.
- Rozhodnutí matky dát dítě k adopci.
- Rodiče a ani širší rodina neprojevuje zájem o dítě.



Formy náhradní rodinné péče:

- svěření dítěte do péče jiné fyzické osoby než rodiče
- pěstounská péče
- poručenství, pokud poručník o dítě osobně pečuje
- osvojení



Další formou pomoci dětem žijícím v ústavní péči, nikoliv však institutem náhradní rodinné péče, je tzv. „hostitelská péče“.

Postup OSPOD při osvojování:

- První kontakt s matkou, která chce dát dítě do osvojení (na OSPOD, prostřednictvím sociální pracovníce nemocnice).
- Spolupráce se sociální pracovnící nemocnice (zaslání dokumentace).
- Vydání předběžného opatření či umístění dítěte na základě souhlasu rodiče (vždy zvážit dle okolností – ÚV, PPPD).
- Pohovor s matkou na OSPOD – sepsání rodinné anamnézy dítěte pro potřeby osvojení.
- Poučení matky.
- Podpis souhlasu s osvojením na OS.
- Další potřebné kroky OSPOD (podání návrhu na nezájem, ustanovení opatrovníka rodiči, poručník dítěti atd.).



Umístění dítěte jiné národnosti

- Pokud je zjištěno, že se jedná o občana jiné národnosti, musí se kontaktovat příslušné velvyslanectví (oznámení o narození dítěte). Dále se podává informace UMPOD.
- Podá se návrh na PO k OS. Dítě je umístěno na základě PO do příslušného zařízení (KÚ atd.)
- Rozhodnutí soudu o ústavní výchově.
- Vyřízení občanství pro dítě –podává příslušné zařízení, kde je dítě umístěno (originál RL a rozsudku o ÚV).
- Dítě je nahlášeno na KÚ ÚK ke zprostředkování NRP.
- Další postup dle konkrétního případu.



Předání dítěte z nemocnice:

- Pokud jde dítě do ÚV (např. do Kojeneckého ústavu Most) – návrh na PO, výkon rozhodnutí (předání PO vykonavatelem), převezení dítěte sanitou do KÚ Most.
- Pokud jde dítě do PPPD – návrh na PO, výkon rozhodnutí za účasti OSPOD + vykonavatel + pěstounka. Důležitá je přítomnost OSPOD při předání dítěte pěstounce na (doporučení KÚ ÚK – dohlédnout na předání dítěte).
- Porodnice v Ústí nad Labem dává dětem při odchodu z nemocnice „Život v kufříku.“



Dítě z BabyBoxu

- přijetí oznámení z nemocnice o nalezení dítěte v BabyBoxu
- zajištění zprávy z PČR
- PO a předání dítěte do ÚV či PPPD
- vyřízení dokladu dítěte (RL, kartička pojištěnce, osvědčení občanství)
- podání návrhu k OS na poručníka
- nahlášení dítěte na KÚ ÚK



Kojenecký ústav Most

- Svoji činnost organizace provozuje ve dvou zařízeních, tj. v kojeneckém ústavu a v zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc (ZDVOP). Obě zařízení jsou umístěna v jedné budově s celkovou kapacitou 126 lůžek, z toho má kojenecký ústav kapacitu 102 lůžek a ZDVOP 24 lůžek.
- Počet dětí v Kojeneckém ústavu Most umístěných OSPOD Ústí nad Labem je 29 z celkového počtu. OSPOD jezdí za dětmi do KÚ Most každé tři měsíce (záznam o návštěvách).



Proces umístění dítěte do NRP:

- Po umístění dětí do ÚV či PPPD je dítě OSPOD nahlášeno do registru dětí jímž je třeba zprostředkovat NRP na Krajský úřad Ústeckého kraje.
- OSPOD následně činní kroky pro to, aby bylo dítě právně volné do osvojení či dítě doporučí pro zprostředkování pěstounské péče.
- Následně jsou dítěti hledány vhodné osvojitelé či pěstouni. Pokud se dítěti nezprostředkuje NRP v celé ČR a pro dítě je vhodné osvojení (jsou splněny všechny podmínky), je následně dítě nahlášeno na UMPOD a jsou mu hledány rodiče ze zahraničí.



Osvojení do zahraničí

- V zahraničí našlo v roce 2015 novou rodinu 12 dětí (tj. 29% z celkového počtu dětí svěřených do péče budoucích osvojitelů). Mezi přijímací státy patřily Dánsko, Švédsko, Rakousko, Island, Itálie a Španělsko. (údaje k 31. 12. 2015)

Graf: **Vývoj mezinárodního osvojení v KÚ Most**

Rok	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Celkem
Počet dětí	13	14	5	8	12	10	13	17	12	12	116

- Údaje k 31.12.2015



Stav dětí v KÚ Most

Údaje k 31. 12. 2015

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
České státní občanství	93	88	109	98	119	123	114	104	134	126
Jiné státní občanství	4	5	2	4	2	4	3	5	2	1
Nad věkovou hranicí ústavu	19	14	10	6	7	7	6	2	0	7
Handicapované	9	5	7	14	10	15	10	10	10	13
Týrané	6	2	1	2	2	5	6	2	1	3
Stav dětí	97	93	111	102	121	127	117	109	136	127

K 31. 12. 2015 bylo ve stavu KÚÚK 127 dětí, z toho bylo celkem 83 dětí se speciálními potřebami. Do této skupiny, kromě dětí s postižením tělesným, duševním, smyslovým, či s postižením kombinovaným v počtu 15 dětí, patřila velká skupina dětí matek, které jsou závislé na návykových látkách (68 dětí). Zatímco v roce 2014 se tento problém týkal 47 % dětí, v roce 2015 se dotkl již téměř 54 % dětí.



Děkujeme za pozornost



Magistrát města Ústí nad Labem
Odbor sociálních věcí
Oddělení sociálně právní ochrany - NRP

Mgr. Petra Tůmová
Eva Dvořáková, DiS.

